

ትምህርት ሦስት

አንደኛ ቀን፡-

መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን

ንጋሪ መንፈስ ቅዱስ በሕይወቷ እንዲሠራ የምትፈልግ ንቁ ክርስቲያን ነበረች። እግዚአብሔር እንዲጠቀምባት ትፈልግ ስለነበር ከእግዚአብሔር ጋር ያላትን ግንኙነት የሚያበላሽ ማንኛውም ግዴታ ጋጢአት በሕይወቷ እንዳይኖር ትጠነቀቅ ነበር። ነገር ግን አንድ ቀን በፍትወት ጋጢአት ወደቀች፤ መንፈስ ቅዱስ ወቀላትና ወደ መዝ. (51)፡11 በመሄድ ዳዊት መንፈስ ቅዱስ ከሕይወቱ እንዳይወሰድበት እግዚአብሔርን የለመነበትን ጸሎት አነበበች። እርሷም እግዚአብሔር መንፈሱን እንዳይወስድባት ለመነች።

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ንጋሪ የጸለየችው ጸሎት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው ብለህ ታስባለህ? አሳብህን አብራራው። ለ) ክርስቲያኖች ጋጢአትን በሚያደርጉበት ጊዜ መንፈስ ቅዱስ ትቷቸው ይሄዳል የሚለውን አሳብ የሚደግፍ የአዲስ ኪዳን ጥቅስ አለን? ካሉ ጥቀሳቸው። ሐ) ጸሎታችን መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት እንዲኖራቸው የምንፈልገው ለምንድን ነው?

ንጋሪ ይህን ያደረገችው በቅንነት ሲሆን ጸሎቷም እጅግ የተቀጣጠለና ጽኑ ነበር። ነገር ግን ጸሎቷ ትክክለኛ ነበር? ይህ ጸሎት እንደ ዳዊት ላሉ የብሉይ ኪዳን ቅዱሳን ትክክል ነበር። ነገር ግን ከኢየሱስ ሞት በኋላ ለሚኖሩ ክርስቲያኖች ሕይወት መንፈስ ቅዱስ ሊወሰድ እንደሚችል መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምራል?

በዚህ ሳምንት መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን ከሠራባቸው መንገዶች ጋር ተመሳሳይ የሆኑ በርካታ አገልግሎቶች በአዲስ ኪዳን ቢኖሩም ያሉትን ልዩነቶችም እንዳሉ እንመለከታለን። አሮጌው ኪዳን ከአዲስ ኪዳን የተለየ ነው። በብሉይ ኪዳን የነበረው የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በአዲስ ኪዳን ካለው የመንፈስ ቅዱስ ሥራ የተለየ ነው። በዘመናት ሁሉ ውስጥ ያለውን የእግዚአብሔርን ቃልና ዕቅዶች በመረዳት ማመንና መጸለይ ከፈለግን በሁለቱ ኪዳኖች መካከል ያለውን ተመሳሳይነትና ልዩነት ማስተዋል አለብን።

የልዩነቶቹን ማዕከላዊ ስፍራ የያዘው የመንፈስ ቅዱስ ሥራና አገልግሎት ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚያስተምረን መንፈስ ቅዱስ በጴንጠቆስጤ ዕለት ሲወርድ በመንፈስ ቅዱስና አማኞች መካከል በሚኖረው ግንኙነት አንድ ታላቅ ለውጥ ተከናወነ። የአዲስ ኪዳን ትምህርት እንደሚያመለክተው ከጴንጠቆስጤ ዕለት ጀምሮ አንድ ክርስቲያን ኃጢአት ባደረገ ጊዜ ሁሉ መንፈስ ቅዱስ ትቶት አይሄድም የሚል ይመስላል።

እግዚአብሔር መሐሪና ታጋሽ ስለሆነ ሥነ መለኮታዊ ግድፈታችንን አይቆጥርብንም። በሥነ መለኮታዊ ይዘቱ ፍጹም ያልሆነ ነገር ብንነግረውም እንኳ ማዳመጡን አይተውም። ባይሆንግ ኖሮ በመረዳታችን መቶ በመቶ ትክክል የሆንን ስለሌለን እግዚአብሔር ከጸሎታችን የትኛውንም አይሰማም ነበር። ነገር ግን የእግዚአብሔር ቃል የሚለውን በትክክል ብንረዳና ለእምነታችን መሠረት ብናደርገው ምንኛ የተሻለ ይሆናል። የእግዚአብሔርን ቃል ለማጥናትና የሚያስተምራቸውን ትምህርቶች ለመረዳት ጊዜ ባለመስጠታችን አንድ ሰው ጓደኛዬ ነው እያለ እየተመካብን ለማችንን ለማወቅ እንኳ ጥረት ሳያደርግ ሲቀር የሚሰማን ዓይነት ስሜት እግዚአብሔር ይሰማዋል። የዚህ የጥናት መምሪያ መጽሐፍ አንዱ ዓላማ መንፈስ ቅዱስን የበለጠ እንድናውቀው ማስቻል ነው።

2ኛ ጥያቄ፡- ኤር. 31፡3-34፤ ኢዩ. 2፡28-32 አንብብ። ሀ) እነዚህ ጥቅሶች እግዚአብሔር በአዲስ ኪዳን የሚያደርገው በብሉይ ኪዳን ካደረገው የተለየ እንደሚሆን የሚያሳዩት በምን በምን መንገዶች ነው? ለ) እነዚህ ጥቅሶች በመንፈስ ቅዱስ አሠራርም ለውጦች እንደሚኖሩ የሚያሳዩት እንዴት ነው?

የእግዚአብሔርን ቃል በምናጠናበት ጊዜ ልናስታውሳቸው የሚገቡ ሁለት አስፈላጊ ነገሮች አሉ። በመጀመሪያ የእግዚአብሔር ፍጹም እውነት በአንድ ጊዜ የተሰጠ ሳይሆን በጊዜ ሂደት ቀስ በቀስ እየተገለጠ የመጣ እንደነበር ማስታወስ ይገባናል። ይህ በሥነ መለኮት ትምህርት ቋንቋ የሚያድግ መገለጥ ይባላል። ይህም እግዚአብሔር በዘመናት ውስጥ ፈቃዱን ደረጃ በደረጃ መገለጡን ያሳያል።

ለምሳሌ አንድ ሳይንቲስት የአንድ ዓመት ሴት ልጁን ለማስተማር ጀመረ እንበል «ልጄ ሆይ! ዛሬ ስለ አቶሚክ ኃይል የሚታወቁ እውነቶችን በሙሉ እነግርሻለሁ።» በማለት የተማራቸውንና ለብዙ ዓመታት ያጠናቸውን ነገሮች በሙሉ ሊነግራት ቢሞክር የሚገባት ይመስላችኋል? አይገባትም። እንደ ልጅ ልትረዳው የምትችለው የተወሰነ የእውቀት ገደብ አለ። ነገር ግን በዓመት ውስጥ እያደገች ስትሄድ ስለ ሳይንስና ስለ አቶሚክ ኃይል ትንሽ በትንሽ ቢያስተምራት አባቷ የሚለውን ነገር ቀስ በቀስ መረዳት ትችላለች።

ይህ ምሳሌ እግዚአብሔር ሰዎችን እንዴት እንደሚያስተምር ይገልጻል። እግዚአብሔር ለሙሴም ሆነ ለአስራኤላውያን ስለ ራሱም ሆነ ስለ ፈቃዱ ያለውን እውነት በሙሉ በአንድ ጊዜ አልነገራቸውም። ይህን ለማድረግ ሞክሮ ቢሆን ኖሮ አይገባቸውም ነበር። ነገር ግን እግዚአብሔር ፈቃዱን

በዘመናት ውስጥ ደረጃ በደረጃ ገለጠላቸው። በእርግጥ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ለሰው ልጅ ያለውን ሁሉ ገልጦ አስከሟ። እግዚአብሔር ከ2000 ዓመታት በላይ ወስዶበታል። በዚህ ጊዜ ሁሉ እግዚአብሔር ሰዎች ስለ እርሱ ያላቸው እውቀት ደረጃ በደረጃ እንዲጨምር አድርጎላቸዋል።

ይህ ሐቅ መጽሐፍ ቅዱስን እንዴት እንደምንረዳ በብዙ አቅጣጫ ያሳያል። በመጀመሪያ በብሉይ ኪዳን ሕዝብ ሕይወት ውስጥ ስለነበሩ፣ እግዚአብሔር ቅዱሳንን ስላልገሰፀባቸው በኋላ ግን ለእኛ ስሕተት መሆናቸው ስለተነገረን ጉዳዮች እናነባለን። ለምሳሌ በብሉይ ኪዳን የነበሩ ቅዱሳን አብዛኛዎቹ ከአንድ በላይ ሚስቶችን አግብተው ነበር። ይህ ተግባር የእግዚአብሔር ፈቃድ እንዳልሆነ በአዲስ ኪዳን ሰፍሯል (ይታያል)። ሆኖም ግን እግዚአብሔር የብሉይ ኪዳን ቅዱሳንን ሌሎች ነገሮችን ያስተምራቸው ነበር። ከአንድ በላይ የሆኑ ሚስቶችን የግግባት ልምድን መቃወም ግን በእነዚህ ትምህርቶቹ ውስጥ አልተካተተም። (እግዚአብሔር ወደ መንፈሳዊ ብስለት ሊያመጣንና ሊያሳድገን የሚያደርገው እንደዚሁ ነው። በተወሰኑ የሕይወታችን ጉዳዮች ደረጃ በደረጃ ይሠራል። በአንድ ጊዜ ፍጹም የሆነ ለውጥን ለማምጣት አይቻልም።)

3ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር በሕይወታችን ያሉትን ችግሮቻችንን በአንድ ጊዜ ከማስወገድ ይልቅ ረጅም ጊዜ ወስዶ በትዕግሥት ግክናውን የሚያሳዝንን ለምንድን ነው?

በሁለተኛ ደረጃ አንዳንድ ቁልፍ የሆኑ የእምነት አስተምህሮዎች የተገለጡት በጊዜ ሂደት ውስጥ ነው። እግዚአብሔር እውነትን ሁሉ የገለጠው በአንድ ጊዜ ሳይሆን ደረጃ በደረጃ ነው። ይህንን ስለ መንፈስ ቅዱስ ስናጠና እንመለከተዋለን። የሥላሴን ትምህርትና የመንፈስ ቅዱስን ህልውና በሚገባ የምንረዳው እግዚአብሔር በአዲስ ኪዳን የሰጠውን መገለጥ ስንረዳ ብቻ ይሆናል። መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን የነበረውን ሥራ ለመረዳት የአዲስ ኪዳን መገለጥ ያስፈልጋል።

በሦስተኛ ደረጃ ልንመለከተው የሚገባን እግዚአብሔር በዘመናት ውስጥ ነገሮችን ያከናወነበትን (የፈጸመበትን) አንዳንድ መንገዶች መለወጡን ነው። በብሉይ ኪዳን ዘመን የሠራበት መንገድ በአዲስ ኪዳን ከሠራበት መንገድ በአንዳንድ ሁኔታዎች ይለያል። ለምሳሌ በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር በተቀዳሚ የሠራው በአይሁዳውያን በኩል ነበር። በአዲስ ኪዳን ደግሞ እግዚአብሔር አንዳችም የዘር ልዩነት ሳያደርግ ከሕዝቡ ሁሉ ጋር በእኩልነት ይሠራል። በብሉይ ኪዳን ባለን መረዳት ላይ ብቻ ብንመሠረት በትውልዳችን አሕዛብ ለለሆንን ግናችንም የእግዚአብሔር ሕዝብ አካል መሆን አንችልም። ይህ እውነት ስለ መንፈስ ቅዱስ ያለንን መረዳትም ይነካል። በብሉይ ኪዳን ዘመን እግዚአብሔር መንፈሱን ለተወሰኑ ሰዎች ለተወሰነ አገልግሎት ይሰጥና በኋላ ላይ መልሶ ይወስድ ነበር። ዳዊት መንፈስ ቅዱስ እንዳይወሰድበት የለመነው ለዚህ ነበር (መዝ. [51]:11) በአዲስ ኪዳን ግን የመንፈስ ቅዱስ ህልውና ለክርስቲያኖች ሁሉ በዋስትና ተሰጥቷል ለዚህም ነው መንፈስ ቅዱስ ከእውነተኛ ክርስቲያኖች

የሚወሰድበት ወቅት ስለመኖሩ ምንም መረጃ የሌለን። ይህ ከሆነ የብሉይ ኪዳን የመንፈስ ቅዱስ አሠራር ከብሉይ ኪዳን ዘመን ወዲህ እስከ ዛሬ ስለተለወጠ እግዚአብሔር መንፈሱን እንዳይወስድብን እንደ ዳዊት መጻለይ አያስፈልገንም።

መጽሐፍ ቅዱስን ስናጠና ስለ ሚያድግ መገለጥ ያለውን እውነት ግስታወስ አለብን። ይህን እውነት የተመረኮዙና የእግዚአብሔርን ቃል ለመተርጎም ልንጠቀምባቸው የሚገቡ አንዳንድ መመሪያዎች ቀጥለው ቀርበዋል፡-

1. የቤተ ክርስቲያን ዋና ትምህርትን ወይም ልምምድን በአንድ ጥቅስ ላይ ብቻ ፈጽሞ አትመሥርቱ፡- ስለመረጣችሁት ርእስ የሚናገሩ ሌሎች ተዛማጅ ጥቅሶችን ተመልከቱ። አብዛኞቹ የሐሰት ትምህርቶች የሚነሡት ብዙ ክርስቲያኖች የእግዚአብሔር ቃል በአጠቃላይ የሚያስተምረውን ባለመመልከታቸው ነው። አንድ ወይም ሁለት ጥቅሶችን ብቻ መዝዘው ይወስዱና እነዚያን ጥቅሶች ብቻ ያስተምራሉ። ለምሳሌ በአንዳንድ አገሮች ክርስቲያኖች በማር. 16:18 የተጻፈውን አሳብ አንድ ሰው መንፈሳዊ መሆኑን ወይም ያለመሆኑን ለመፈተን ይጠቀሙበታል። መርዛማ እባቦችን ወደ ቤተ ክርስቲያን በማምጣት እባቦችን ይነካሉ። ብዙዎች በእባብ ተነድፈው ይዋታሉ። ብዙዎቻችን ይህ ጥቅስ በመጽሐፍ ቅዱሳችን ውስጥ የተጻፈበት ምክንያት ለዚህ ዓላማ እንዳልሆነ እንስማማለን። በተመሳሳይ መንገድ ብዙ ክርስቲያኖች አንድ ወይም ሁለት ጥቅሶችን ከብሉይ ኪዳን ወይም ከሐዋርያት ሥራ ይወስዱና ስለ መንፈስ ቅዱስ የተሳሳተ መረዳት ውስጥ ይገባሉ።

2. ሁልጊዜ አንድን ክፍል ለመተርጎም በአዲስ ኪዳን ወስጥ የሚገኙ ጠቃሚ ጥቅሶችን በተለይም መልእክቶችን ተጠቀሙ። ብሉይ ኪዳንን ለመረዳትና ለመተርጎም አዲስ ኪዳንን ተጠቀሙ። ደግሞ የሐዋርያት ሥራንና ወንጌላትን ለመተርጎም መልእክቶችን ተጠቀሙ። እግዚአብሔር በአዲስ ኪዳን የሰጣቸው እውነቶች በተለይ በመልእክቶች በግልጽ ስለተቀምጡ (ስለተብራሩ) እግዚአብሔር አስቀድሞ የሰጣቸውን መገለጦች ለመረዳት ከሁሉ የላቁ ማብራሪያዎች ናቸው። የሥነመለኮት ትምህርቶችን በብሉይ ኪዳንና በሐዋርያት ሥራ ላይ ብቻ እንዳትመሠረቱ ተጠንቀቁ። አንድን ጥቅስ በምትተረጉሙበት ጊዜ የሁሉንም መጻሕፍት ትምህርቶች ግምት ውስጥ አስገቡ።

4ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ማቴ. 5:38፤ ማር. 9:27 (ከማቴ. 5:21-48 ጋር አስተያይ)። ከሌሎች የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ጋር ካላስተያየናቸው በስተቀር እነዚህ ጥቅሶች በተሳሳተ መንገድ ሊተረጉሙ የሚችሉት እንዴት ነው? ለ) የእግዚአብሔርን ቃል በአጠቃላይ በመመልከት ፈንታ አንድ ወይም ሁለት ጥቅሶችን ብቻ በመምረጥና በመመልከት የአስተሳሰብ ስሕተት የሠሩ አንዳንድ ክርስቲያኖችን በምሳሌነት ጥቀስ።

መጽሐፍ ቅዱስን ለመረዳት ልናስታውሰው የሚገባ ሁለተኛው ዋና እውነት ያንን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል እግዚአብሔር መጀመሪያ ለሕዝቡ በሰጠበት ወቅት የነበረውን ልዩ ሁኔታ ግሰብ ነው። ለምሳሌ በኤርምያስ 31 ላይ እግዚአብሔር የቀድሞውን ኪዳን አዲስ ከሚመጣው ኪዳን ጋር ያነፃፅራል። ስለዚህ አንድን ጥቅስ በምንመለከትበት ወቅት ያ ጥቅስ ለብሉይ ኪዳን ብቻ የተሰጠና በአዲስ ኪዳን ግን የተለየ እንደሆነ ወይም ለሁለቱም ኪዳኖች እኩል ይሠራ እንደሆነ መመልከት ተገቢ ነው። በኢዩ. 2 ላይ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን የሚጠቀምበት መንገድ እንደሚለወጥ ተጽፎአል። መንፈስ ቅዱስ የሚሰጠው ለተወሰኑ ሰዎች ብቻ ሳይሆን ለእግዚአብሔር ሕዝቦች በሙሉ ይሆናል። ስለዚህ መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን ከተጫወተው ሚና በተለየ መልክ በአዲስ ኪዳን እንደሚያከናውን መጠበቅ እንችላለን።

በክርስቲያኖች መካከል ከፍተኛ የመረዳት ልዩነት ከሚታዩባቸው መጻሕፍት አንዱ የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ነው። በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ አንዳንድ ጥቅሶች ብቻቸውን ካየናቸው ሌላ ትርጉም የሚሰጡና ትክክለኛ ትርጉማቸውን ለማግኘት በመልእክቶች ብርሃን ልናያቸው የሚገቡ አሉ። የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ የሽግግር መጽሐፍ ነው። ከብሉይ ኪዳን ወደ አዲስ ኪዳን የተደረገውን ሽግግር ያሳያል። አንድ አዲስ መንግሥት ወደ ሥልጣን ሲመጣ አዲሱ የመንግሥት መመሪያ በግልፅ እስኪሰፍር ድረስ ጊዜ ይወስዳል። አንዳንድ ጊዜ አዲስ ሕገ መንግሥት እስኪጻፍ ድረስ ጊዜያዊ መመሪያዎች ይወጣሉ። በተመሳሳይ መንገድ እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያን ዘመን የሚሆነውን ፖሊሲ (መመሪያ) በመላት እስኪገልጥ ድረስ የነበረውን የሽግግር ሂደት በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ እናያለን። ስለዚህ የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍን በመልእክቶች ውስጥ ባሉ ግልጽ ትምህርቶች ብርሃን ልንረዳው ያስፈልጋል።

5ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከቱ፡- ማቴ. 5:21-48። እግዚአብሔር በአንድ ዘመን ከሰጠው መገለጥ በተከታዩ ዘመን የሚሰጠው የሚለየው በምን መንገድ ነው?

እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን በተመለከተ በዚህ መንገድ ያደረገውን ለውጥ ለመረዳት ከብሉይ ኪዳን ዘመን ጀምሮን ኢየሱስ በወንጌላት ውስጥ ያስተማረውን፣ ቀጥሎም በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ያለውን፣ በመጨረሻም በመልእክቶች ውስጥ የተሰጡትን ትምህርቶች ደረጃ በደረጃ መመልከት ያስፈልጋል። በዚህ መንገድ መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን ያደረገውንና አሁንም በማድረግ ላይ ያለውን ተመሳሳይ ሁኔታ እንመለከታለን። በተጨማሪ ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ መንፈስ ቅዱስ እየሠራ ካለው የተለየ ነገርም እንመለከታለን። በዚህ ሳምንት መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን የሰጠውን አገልግሎት እንመለከታለን።

ባለፈው ሳምንት አንዱ አምላክ በኩባሬው ከአንድ በላይ መሆኑን የሚያመለክቱ ሁኔታዎች በብሉይ ኪዳን እንጽሉ አይተናል። ነገር ግን ስለ ሥላሴ ግልጽ ትምህርት ለማግኘት በአዲስ ኪዳን ላይ እንደገፋለን። አንዱ

አምላክ! እግዚአብሔር አብ፥ እግዚአብሔር ወልድና እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ የተባሉ ምስት አካላት እንዳሉት ግልጽ የሚያደርግልን አዲስ ኪዳን ነው። የመንፈስ ቅዱስንም ህልውና የሚያሳየን አዲስ ኪዳን ነው።

በብሉይ ኪዳን ውስጥ በግልጽ ባይቀመጥም እንኳ መንፈስ ቅዱስ የተጫወተው ክፍተኛ ድርሻ ነበረው። መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን በሚታወቅበት ስሙ «የእግዚአብሔር መንፈስ» እየተባለ ከመቶ ጊዜ በላይ ተጠቅሷል። የእነዚህ ጥቅሶች ትኩረት ከእግዚአብሔር አብ በተለየ አካል ላይ አይደለም። ዋናው ትኩረት በሥራው በሚገለጠው የእግዚአብሔር ኃይል ላይ ነው። «የእግዚአብሔር መንፈስ» ነገሮችን ለማከናወን ዘወትር በሥራ ላይ ነው። መንፈስ ቅዱስ ተብሎ ሲጠቀስ እግዚአብሔርን እንደ ፈጣሪ፣ ተቆጣጣሪ፣ ገላጭና አስቻይ አድርጎ ለማሳየት ነው። ከብሉይ ኪዳን፤ መንፈስ ቅዱስ ከእግዚአብሔር አብና ከእግዚአብሔር ወልድ የተለየ አካል መሆኑን ለማረጋገጥ አንችልም። ይህን ማረጋገጫ የምናገኘው ከአዲስ ኪዳን ነው። ይህንን ከአዲስ ኪዳን ካረጋገጥን በኋላ ግን ወደ ብሉይ ኪዳን ተመልሰን በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረውን የመንፈስ ቅዱስን ሥራ በግልጽ መረዳት እንችላለን። በብሉይ ኪዳን «የእግዚአብሔር መንፈስ» ተብሎ የሚጠራውና በአዲስ ኪዳን መንፈስ ቅዱስ በመባል ስለሚታወቀው የሥላሴ አካል ብሉይ ኪዳን ምን እንደሚያስተምር እንመልከት።

1. መንፈስ ቅዱስ (የፍጥረታት) ፈጣሪ፤ ሕይወት ሰጭና የፍጥረት ተቆጣጣሪ ነው።

6ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት፡- ዘፍ. 1:2፤ 2:7፤ መዝ. 33:7፤ ኢዮብ 26:13፣ 33:4። መንፈስ ቅዱስ በፍጥረት ሥራ ውስጥ ዋና ተሳታፊ እንደነበር እንዴት ያሳዩናል?

ፍጥረታትን በመፍጠር ሥራ ውስጥ የሥላሴ አባላት በሙሉ ዋና ተሳታፊ ነበሩ። እግዚአብሔር አብ እንደ ፈጣሪ ተመልክቷል (ዘፍ. 1:1)። ኢየሱስ ክርስቶስም የነገሮች ሁሉ ፈጣሪ መሆኑ ተጽፎአል (ቆላ. 1:15-17)። በተጨማሪም መንፈስ ቅዱስ በፍጥረት ሥራ ውስጥ ተካፋይ እንደነበር በመጽሐፍ ቅዱስ ያሳየናል (ዘፍ. 1:2፤ 2:7)።

መንፈስ ቅዱስ በመጀመሪያው የፍጥረት ሥራ ውስጥ ተካፋይ ነበር። በዘፍ. 1:2 ላይ «የእግዚአብሔር መንፈስ» በውኃ ላይ ሰፍፎ እንደነበር ተጽፏል። በዚህ ቦታ የምናየው ነገር የእግዚአብሔር መንፈስ ሥራውን ለመሥራት እንደ ርግብ ሲያንገኝብብ ነው። መንፈስ ቅዱስ በዚህ ሥራ ላይ የተሳተፈው እንዴት እንደነበር የፍጥረት ታሪክ ባይናገርም እግዚአብሔር በተናገረ ጊዜ ተዘጋጅቶ ሲያንገኝብብ የነበረው መንፈስ ቅዱስ እግዚአብሔር የተናገረውን መሥራት እንደቀጠለ እንገምታለን። በመዝ. (33)፤16 የሰማይ ሠራዊቶች በአፋ እስትንፋስ እንደተሠሩ ተጽፏል። የእግዚአብሔር «እስትንፋስና» የእግዚአብሔር «መንፈስ» ተመሳሳይ አሳብ መያዛቸውን በብሉይ ኪዳን በእርግጠኝነት ባናገኘውም መንፈስ ቅዱስ በፍጥረት ሥራ እንደተንቀሳቀሰ ያሳየናል።

በዘፍጥረት 2:7 እግዚአብሔር በሰው ላይ የሕይወት እስትንፋስ እፍ እንዳለበት ሰውም ሕያው ነፍስ ያለው እንደሆነ እናያለን። ቀደም ብሎ እግዚአብሔር ለእንስሳትና ለአእዋፍ ሕይወትን የሰጠው ቃል በመናገር ነበር። እግዚአብሔር አምላክ ሰውን በሚፈጥርበት ጊዜ ግን የተለየ ነገር አደረገ። የራሱን ሕይወት «እፍ አለበት»። ብዙ ሊቃውንት የሰው ሕይወት ከሌሎች እንስሳት ሕይወት የተለየው ሕይወቱ የተገኘው በቀጥታ ከእግዚአብሔር እስትንፋስ ስለሆነ ነው ይላሉ። ቀደም ብለን የተመለከትነውን ካስታወስን በዕብራይስጥ ቋንቋ «መንፈስና» «እስትንፋስ» ተብለው የተተረጎሙት ቃላት አንድ ናቸው። በዚህም ሰው «መንፈስ» እንዲኖረው ያደረገው መንፈስ ቅዱስ እንደሆነ ፍንጭ እናገኛለን። ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ግንኙነት እንዲያደርግ ያስቻለው «መንፈስ» ወይም «እስትንፋስ» ነው።

ለ. መንፈስ ቅዱስ አዲስ ሕይወትን በመፍጠር የማያቋርጥ ተግባር ውስጥ ተሳታፊ ነው። መዝ. (104):24-30 ሕይወት ያላቸው ነገሮች ሁሉ በሺህ የሚቆጠሩ በባሕር የሚገኙ ዓሣዎች እንኳ በሙሉ ለህልውናቸው በእግዚአብሔር ላይ እንዴት እንደሚደገፉ ይናገራል። የምግባቸውና የህልውናቸውም ምንጭ እግዚአብሔር ነው። መሞት ወይም መኖር እንዳለባቸው የሚወስነው እግዚአብሔር ነው። በቁጥር 30 እንደምንመለከተው እግዚአብሔር መንፈሱን ሲልክ አዲስ ፍጥረታት ይፈጠራሉ። ምድርም በፍጥረታት ትሞላለች።

በኢዮብ. 33:4 መንፈስ ቅዱስ በሰው ሕይወት ውስጥ አዲስ ሕይወትን ስለመፍጠሩ እናነባለን። በምድር ላይ አንድ ዓይነት የሆኑ ሁለት ሰዎችን አናገኛም። የእያንዳንዱን ግለሰብ አፈጣጠር ተቆጣጣሪ መንፈስ ቅዱስ ነው። ይህ ግለት ልክ እንደተወለድን የሚኖረንን ልዩ ተፈጥሮ የሚወስን መንፈስ ቅዱስ ነው ግለት ነው። በተጨማሪ በቤተሰባችን፣ በማኅበራቸንና በሕይወት ዘመናችን ሁሉ በሚኖሩን ልምዶች የሚፈልገውን ዓይነት ሰው እንድንሆን የሚመራን መንፈስ ቅዱስ ነው።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከአንድ ቤተሰብ ተወልደው የተለያዩ ባሕርያት ያላቸውን ልጆች በምሳሌነት ጥቀስ። ለ) መንፈስ ቅዱስ እያንዳንዳችንን ልዩ ለማድረግ የሚችል ታላቅ ኃይል ያለው አምላክ መሆኑን ይህ እንዴት ያሳየናል? ሐ) አሁን ባለሀበት የሕይወት ደረጃ ላይ ትሆን ዘንድ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ሕይወትህን የተቆጣጠረባቸውን የተለያዩ ጊዜያትና ሁኔታዎች ግለጽ። መ) እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ለእግዚአብሔር ክብር ልዩ የሆነክ ሰው ስላደረገህ ጊዜ ወስደህ ክብርና አምልኮን ሰጥ።

ሐ. ለፍጥረት ሥርዓት ያበጀላቸው መንፈስ ቅዱስ ነው (ኢሳ. 40:12-14)። የትም ስፍራ ስንመለከት በፍጥረት ውስጥ ሥርዓትን እናያለን። ዓለም እንደ አንድ ቅንጅት እንድትንቀሳቀስ በፍጥረት ያለ ነገር ሁሉም የየራሱ ክልልና ልዩ ተግባር አለው። ይህ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ እንደሆነ በኢሳይያስ መጽሐፍ እንመለከታለን። የባህርን ስፋት በመለካት እንዳያልፉም ድንበር አበጀላቸው። ከምድር በላይ ያለውንና ከዋክብትንና ፕላኔቶችን የያዘውን ሰማይ እንደላክ ተዘግቧል። እያንዳንዱን ከዋክብት በሰም እንደሚያውቃቸው

እንኳ ተጽፏል። እያንዳንዱ ተራራ ተረብታ ጅረትና ዛፍ ሁሉ መንፈስ ቅዱስ በዓላማ ባለበት እንዲሆን ተደርጓል።

8ኛ ጥያቄ፡- መዝ. (19)፡1-6 አንብብ። ሀ) ይህ መዝሙር ፍጥረት በሥርዓትና በውበቱ ምን እንደሚያደርግ ይናገራል? ለ) ይህ በሕይወትህ እውነት እንደሆነ እንዴት አየኸው?

በመዝ (19) ላይ ፍጥረት እንደሚናገር ተጽፏል። ፈጣሪ የሆነ እግዚአብሔር ስለመኖሩ ለሰው ልጅ ይመስክራሉ። ደግሞም እግዚአብሔርን ያመሰግናሉ። ሰማያትና ምድር እግዚአብሔርን ያክብራሉ። ይህ ከመንፈስ ቅዱስ ተቀዳሚ ሥራ ጋር የሚስማማ ነው። መንፈስ ቅዱስ ትኩረትን በመሰብ (በማግኘት) ለራሱ ክብርን የሚፈልግ አይደለም። ይልቁኑ ለፍጥረታት ውበትንና ሥርዓትን በሚሰጥበት ወቅት የፍጥረት ሁሉ ምንጭ የሆኑት እግዚአብሔር አብና ወልድ እንዲከበሩ ይፈልጋል (ዮሐ. 16:13-14)።

መ. የታሪክ አካሄድ የእግዚአብሔርን ዕቅዶች ተፈጻሚ ያደርግ ዘንድ የሚቆጣጠር መንፈስ ቅዱስ ነው (ኢሳ. 34:16)። ኢሳ. 34 እግዚአብሔር ኤዶምን እንደሚቀጣ የሚናገር ነው። ምክንያቱም በ586 ዓ.ዓ ለይሁዳ ጥፋት ከባቢሎናውያን ጋር ተባባሪዎች ስለ ነበሩ ነው። እግዚአብሔር የኤዶምን ምድር የበረሃ አእዋፍና እንስሳት ብቻ የሚገኙበት ምድረ በዳ እንደሚያደርጋት ተናገረ (ቁጥር 9)። ይህን ተግባራዊ የሚያደርግ ማን ነው? በቁ 16 እንደምንመለከተው የበረሃ እንስሳት በተባለበት ስፍራ እንዲገኙ የሚያደርግ የእግዚአብሔር መንፈስ እንደሆነ ይናገራል። ይህ የሚያመለክተን የእግዚአብሔር መንፈስ እግዚአብሔር በኤዶም ላይ በሚያመጣቸው ሌሎች ጥፋቶችም (ቅጣቶችም) ውስጥ ተሳታፊ እንደነበረ ነው። እግዚአብሔር የታሪክ ተቆጣጣሪ እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ቢያሳየንም (ለምሳሌ ዳን. 4:17)፤ ይህ የኢሳይያስ ጥቅስ የሚያሳየን መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ዓላማዎች ለመፈጸም ነገሮችን በመቆጣጠር ዋና ተሳታፊ መሆኑን ነው።

2. መንፈስ ቅዱስ! ሰው የእግዚአብሔርን ሥራ ይፈጽም ዘንድ በችሎታና በብርታት የሚሞላ ነው።

9ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት፡- ዘፀአ. 31:1-11፤ 35:30-35፤ 1ኛ ዜና '28:12፤ ሐጌ 2:5 ዘካ. 4:6። ሀ) በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ልዩ ችሎታ እንደተሰጣቸው የተነገረላቸውን የተለያዩ ሰዎችን ጥቀስ። ለ) የተሰጧቸው ልዩ ችሎታዎች ምን ምን ነበሩ? ሐ) የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ውጤት ናቸው ብለህ የምታምናቸውንና የምታውቃቸው ሰዎች ያሏቸውን አንዳንድ ልዩ ችሎታዎች ዘርዝር። እነዚህ ችሎታዎች የመንፈስ ቅዱስ ሥጦታዎች ጭምር እንጂ ተፈጥሮአዊ ችሎታዎች ብቻ እንዳልሆኑ እንዴት አመንክ?

እግዚአብሔር አንድ ልዩ ሥራ ሲኖረው ወይም ለክብሩ የሚሆን አንድ ነገር ሲያደርግ ያንን ሥራ ይፈጽሙ ዘንድ አንዳንድ ሰዎችን ልዩ ችሎታ የሚሰጣቸው መንፈስ ቅዱስ ነበር። በብሉይ ኪዳን በርካታ ሰዎች በዚህ

መንገድ ኃይል ተቀብለዋል። የመገናኛውን ድንኳን ለመሥራት እንዴት እንደሚያከናውኑ (እንደሚሠሩ) ሌሎችን ለግስተማር በመንፈስ ቅዱስ ልዩ ስጦታ የተሰጣቸው ሰዎች ባለልሴልና ኤልያብ ነበሩ (ዘፀአ. 31:1-11)። ጻዊት የሰለሞንን ቤተ መቅደስ ንድፍ እንዲያወጣ መንፈስ ቅዱስ ረድቶት ነበር (1ኛ ዜና 28:12)።

ከብዙ መቶ ዓመታት በኋላ እግዚአብሔር ኢያሱና ዘሩባቤል የተባሉ ሁለት መሪዎችን በኢየሩሳሌም ያለውን ቤተ መቅደሱን እንደገና ይገነቡ ዘንድ ጠራቸው። ይህ መሠራት ያለበት እንዴት ነበር? ለእነርሱና በእስራኤል ለነበሩ ጥቂት ሰዎች ቤተ መቅደሱን ለመገንባት ብርታትና ችሎታ የሰጣቸው ማን ነበር? የእግዚአብሔር ቃል መንፈስ ቅዱስ እንደነበር ይነግረናል። መንፈስ ቅዱስ በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል ስለነበረ በቁጥር ጥቂት ቢሆኑም እንኳ የእግዚአብሔር ማደሪያ የሆነውን ቤተ መቅደሱን ሠሩ። እግዚአብሔር ከመሪዎችም ጋር ነበር። ሥራው ለእግዚአብሔር ክብር ይሆን ዘንድ እግዚአብሔር ሊቀካህኑንና ኢያሱን አገረ ገዥውን ዘሩባቤልን ሥራውን ይቆጣጠሩ ዘንድ አስቻላቸው (ሐጌ. 2:4-5)።

እግዚአብሔር ብዙ ጊዜ ከሕዝቡ ተፈጥሮአዊ ችሎታ በላይ የሆነ ሥራ ወደ ሕዝቡ ያመጣል። እነዚህ ልዩ ተግባራት ለእግዚአብሔር ክብር የታዩ ናቸው። እነዚህ የማይቻሉ ነገሮች የሚፈጸሙት እንዴት ነው? ከእነዚህ ጥቅሶች የምንግረው በመንፈስ ቅዱስ የማስቻል ኃይል እንደሚፈጸሙ ነው። ሥራውን ይሠሩ ዘንድ እግዚአብሔር ልዩ ስጦታ ያላቸውን ሰዎች ይልካል። የማይቻል የሚመስሉ ተግባራትን ይፈጽሙ ዘንድ መሪዎችን በብርታት ያቆማል።

10ኛ ጥያቄ፡- በእናንተ ቤተ ክርስቲያን ይህ ሲፈጸም ያያችሁት እንዴት ነው?

3. ሰዎች በእግዚአብሔር ፊት ጻድቅና ቅዱስ ይሆኑ ዘንድ ያስተማራቸው መንፈስ ቅዱስ ነው።

11ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት፡- ነህ. 9:19-20፤ መዝ. (143):10። እነዚህ ጥቅሶች የእግዚአብሔር ሰዎች በታማኝነት መንገድ እንዲሄዱ መንፈስ ቅዱስ ስለሚሠራው ሥራ ምን ያስተምረናል?

በብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ሕዝብ የሆኑት እስራኤላውያን የእግዚአብሔርን ሙሉ ፈቃድ ለመረዳት እንደ መነሻ የሚያነቡት ሙሉ መጽሐፍ ቅዱስ በእጃቸው አልነበረም። በተለይ እስራኤላውያን በምድረ በዳ በነበሩበት ጊዜ ይህ እውነት ታይቷል። ይመራቸው ዘንድ የእግዚአብሔር ክብር ቀን ቀን በደመና ማታ ማታ ደግሞ በእሳት ዓምድ ከእነርሱ ጋር ነበር። ነገር ግን ከእግዚአብሔር ማፈንገጥ በሚችሉበት አጋጣሚ ውስጥ ሆነው እግዚአብሔርን ደስ በማሰኘት መኖር የሚችሉበትን የእግዚአብሔር ፈቃድ ማወቅ የነበረባቸው እንዴት ነው? በነህምያ 9:20 የእግዚአብሔር ሕዝቦች በምድረ በዳ በሚንከራተቱበት ጊዜ መንፈስ ቅዱስ ይመራቸው

እንደነበር ተጽፏል። ይህ እንዴት ተፈጸመ? እግዚአብሔር ሕዝቡ እንዲሠራ የሚፈልገውን ነገር ሙሴ በትእዛዝ መልክ በሚያስተላልፍበት ወቅት በአመዛኙ ይመራው የነበረው መንፈስ ቅዱስ ነበር። ይህም በዘፀአት፣ በዘሌዋውያን፣ በዘኁልቱና በዘዳግም የምናገኛቸውን በርካታ ትእዛዛትን ይጨምራል።

ይህ ግን ለሙሴና በምድረ በዳ ለነበረ የእስራኤል ሕዝብ ብቻ የሆነ አልነበረም። በመዝ. (143)፡10 እግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ፈቃዱን እንዲያስተምረውና ምቹ በሆነው በእግዚአብሔር መንገድ እንዲመራው ዳዊት ይጸልያል።

4. የእግዚአብሔርን ፈቃድና እውነት በተለያዩ ነቢያት አማካኝነት ለሕዝቡ የገለጠው መንፈስ ቅዱስ ነው።

12ኛ ጥያቄ፡- ዘኁል. 24፡2-4፤ 2ኛ ሳሙ. 23፡1-2፤ 2ኛ ዜና 15፡1-2፤ ነህ 9፡30፤ ኢሳ. 61፡1-4፤ ሕዝ. 2፡2-3፤ 11፡24-25፤ 37፡1-4፤ ሚክ. 3፡8፤ ዘካ. 7፡8-12 እንብብ። መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ፈቃድ የገለጠባቸውን የተለያዩ ሰዎች ጥቀስ።

ስለ እግዚአብሔር ስናስብ ከሚያስደንቀን እውነቶች አንዱ እርሱ ሁልጊዜ ዝም የሚልና ድብቅ ሳይሆን ሁልጊዜ ነቅተ የሚሠራ ለሕዝቡም የሚናገር መሆኑ ነው። ለእግዚአብሔር ሕዝብ የእግዚአብሔርን መልእክት የሚናገር የትኛው የሥላሴ አካል ነው? ከላይ ከተጠቀሱት ጥቅሶች የምንመለከተው እግዚአብሔር ለሕዝቡ የተናገረው በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት መሆኑን ነው።

የእግዚአብሔርን መልእክት መንፈስ ቅዱስ ለሕዝቡ የተናገረባቸው ሁለት መንገዶች አሉ። በመጀመሪያ የብሉይ ኪዳን ሰዎች ዛሬ ብሉይ ኪዳን ብለን የምንጠራውን የእግዚአብሔርን ቃል እንዲጽፉ ልባቸውን ያንቀሳቀሰው መንፈስ ቅዱስ ነበር (1ኛ ጴጥ. 1፡20-21)። በብሉይ ኪዳን ነቢያት የተጻፉት የመንፈስ ቅዱስ ቃላት ለመሆናቸው በአዲስ ኪዳን በበርካታ ስፍራዎች ተገልጾአል (ለምሳሌ፡- የሐዋ. 1፡16፤ 4፡25)።

በሁለተኛው ደረጃ የምንመለከተው በየዘመናቱ ለነበሩ የእግዚአብሔር ሰዎች በተለያዩ መልእክተኞች ውስጥ አልፎ የተናገረ መንፈስ ቅዱስ ነው። ነቢዩ በለዓም፣ ዳዊት፣ ነቢዩ ኢሳይያስ፣ ነቢዩ ሕዝቅኤልና ነቢዩ ሚካያስ እንደ ምሳሌ የሚጠቀሱ ናቸው።

13ኛ ጥያቄ፡- በብሉይ ኪዳን የታዩትንና ከዚህ ቀደም የተነጋገርንባቸውን የተለያዩ የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎቶች ከልስ። ሀ) ከእነዚህ አገልግሎቶች መካከል ዛሬም ቢሆን መንፈስ ቅዱስ የሚጠቀምባቸው የትኞቹን ነው? መንፈስ ቅዱስ እነዚህን አገልግሎቶቹን ሲቀጥል ያየሃቸውን አንዳንድ ምሳሌዎች ጥቀስ? ለ) ከእነዚህ አገልግሎቶች መካከል በአንዳንድ መንገድ ከብሉይ ኪዳን ዘመን በኋላ ለየት ያሉት የትኞቹ ናቸው? ለመልስህ የሰጠኸውን ምክንያት ግለጽ።

ሁለተኛ ቀን፡- የእግዚአብሔርን ሕዝብ ይመሩ ዘንድ መሪዎችን ብቁ በማድረግ የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት

14ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በቤተ ክርስቲያን መሪ ሆኖ ማገልገል በጣም ከባድ የሚሆነው ለምንድን ነው? ለ) የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ከመንፈስ ቅዱስ ጋር እጅግ የቀረበ ግንኙነት እንደሚያስፈልጋቸው ይህ ምን ያሳየናል?

ምናልባት በምድር ላይ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ከመምራት የበለጠ እጅግ አስቸጋሪ ተግባር አይኖርም። ጳውሎስ ለወንጌል ብሎ ከተቀበላቸው መከራዎች ሁሉ በላይ ለአብያተ ክርስቲያናት ያለበት ኃላፊነት በጣም አስቸጋሪ እንደነበር ተናግሯል (2ኛ ቆሮ. 11:23-29 ተመልከት)። የእግዚአብሔርን ሕዝብ የመምራት ኃላፊነታቸውን በቀላሉ የሚያዩ በርካታ መሪዎች አሉ። ሥልጣናቸውን ለራሳቸው ጥቅም ይገለገሉበታል። ከሕዝቡ ገንዘብ ይወስዱና ትላልቅ ቤቶችን ለራሳቸው ይሠራሉ። በሚገባ መምራትና ለእግዚአብሔር መንጋ መልካም እረኛ መሆን ግን እጅግ ከባድ ሥራ ነው። ያለ መንፈስ ቅዱስ እርዳታ ይህንን ሥራ (ተግባር) ማከናወን የማይቻል ነው።

ትናንት እንዳንበብነው መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን ዘመን በሥራ የተጠመደ ነበር። በብሉይ ኪዳን ታሪክ ተቀዳሚው ትኩረት የተሰጠው እርሱ ባይሆንም ሕይወትን በመፍጠርና በማቆየት ሥራ ምን ያህል ተካፋይ እንደሆነ ተመልከተናል። አንዳንድ ሰዎች ለእግዚአብሔር አንድ ተግባርን እንዲፈጽሙ ልዩ ችሎታዎችን በመስጠት ተሳታፊ ነበር። በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረው የመንፈስ ቅዱስ ዋና ተግባር ሕዝቡን በሚገባ ይመሩ ዘንድ መሪዎችን ብቁ ማድረግ ነበር።

15ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ዘፍ. 41:38-40፤ ዘኁል. 11:16-18፤ 24-29፤ 27:18-19፤ ዘዳ. 34:9፤ መሳፍ. 3:9-10፤ 6:34፤ 11:29፤ 13:24-25፤ 14:6፤ 1ኛ ሳሙ. 10:9-10፤ 11:6፤ 16:13፤ 19:20-23፤ ዳን 4:8፤ 5:11-14፤ 2ኛ ነገ. 2:9-14። ሀ) የእግዚአብሔር መንፈስ በላያቸው ላይ እንደነበር የተነገረላቸውን የተለያዩ ሰዎች ዘርዝር። ለ) መንፈስ ቅዱስ ለእግዚአብሔር ይሠሩ ዘንድ እነኚህን ሰዎች ምን እንዳስቻላቸው ግለጽ?

መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን ዘመንና እጅግ በብዛት የተጠቀሰበት ሁኔታ መሪዎች ለእግዚአብሔር ክብርን የሚያመጣ ተግባር ይፈጽሙ ዘንድ ብቁ ማድረጉ ነው። ዮሴፍ የነበረው ህልዎችን የመተርጎም ጥበብ በውስጡ ካለው የእግዚአብሔር መንፈስ ጋር የተያያዘ ነበር። መንፈስ ቅዱስ በመሪዎች ላይ የመውረዱ ጉዳይ በቅድሚያ የታየው በዘኁል. 11 ላይ ነበር። እስራኤላውያን በምድረ በዳ በነበሩበት ጊዜ እግዚአብሔር በሚያስደንቅ ተአምራት ህልውናውን ቢያሳያቸውም ያለማቋረጥ በእርሱ ላይ ዐመፁ። አንድ ቀን እግዚአብሔር እየመገባቸው ከነበረው ከመና ይልቅ ሌላ ሥጋን ይሰጣቸው ዘንድ ሙሴን ጠየቁት። ሙሴ እጅግ ከመናደዱ የተነሣ መሪ መሆኑን ለመተው ፈለገ፤ እንዲያውም እግዚአብሔር እንዲገድለው ጠየቀ። የእግዚአብሔር መልስ ምን ነበር? እግዚአብሔር ለሙሴ አመራር እገዛ

እንዲያደርጉ 70 ሽማግሌዎችን ለየ። እግዚአብሔር ለሙሴ ሲናገር በአንተ ላይ ያደረግሁትን ይህን መንፈስ በ70 ዎቹም ላይ አደርጋለሁ። ስለዚህ የሕዝቡን ሽክም ለብቻህ አትሸከምም አለው። እነዚህ 70 ሰዎች የእግዚአብሔር መንፈስ እንዳለባቸው ማረጋገጫው ምን ነበር? የእግዚአብሔርን መንፈስ እንደተቀበሉ ትንቢት ተናገሩ። ግን አንድ ጊዜ ብቻ ተናገሩ እንጂ ከዚያ በኋላ አልደገሙትም። መንፈስ ቅዱስ የተሰጣቸው ነቢያት እንዲሆኑ አልነበረም። ለሕዝቡ የእግዚአብሔር አፈ ጉባኤ ሆኖ የሚናገር ሙሴ ነበር። ነገር ግን እነዚህ 70 ሰዎች በእግዚአብሔር እንደተመረጡና ለመሪነታቸው በመንፈስ ቅዱስ ኃይል እንደተሞሉ ለሕዝቡ ለማሳየት የመተንበይ ችሎታ እግዚአብሔር ለአጭር ጊዜ ሰጣቸው። መንፈስ ቅዱስ ከእነርሱ ጋር በመቆየት ይመሩ ዘንድ አገዛቸው እንጂ ከእነርሱ ጋር ለመሆኑ ማረጋገጫ ድጋሚ ትንቢት እንዲናገሩ አላደረገም።

የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ከ70 ዎቹ ጋር ባልነበሩት በሁለቱም ሰዎች ላይ ወርዶ እንደ ነበር መመልከት አስደናቂ ነው (ዘኁል. 11:26)። እግዚአብሔር ይህን ለምን እንዳደረገ አናውቅም። ይህን ያደረገው ምናልባት የእግዚአብሔር መንፈስ በሰው ቁጥጥር ሥር የሚሆንና እንዴት እንደሚሠራ የሚወስንለት እንዳልሆነ ለማሳየት ይሆናል። እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን ለፈለገው ሁሉ በፈለገው ጊዜ የመስጠት መብቱ ሁልጊዜ እንደተጠበቀ ነው። የሙሴ ምላሽ ግን ሁላችንም ልናስታውሰው የተገባ ነው። የሙሴ ረዳት የነበረው ኢያሱ ሙሴ የእግዚአብሔርን መንፈስ እንዲቆጣጠር ፈለገ። ኢያሱ ቀናተኛ ነበር፤ ሙሴ ግን ኃይሉን ለመከላከል አልቃጣም። የእግዚአብሔር ሰዎች በሙሉ መንፈስ ቅዱስን ቢለማመዱና ለመተንበይ ቢችሉ ምኞቱ እንደሆነ ለኢያሱ ነገረው። በሉዓላዊነቱ መንፈሱን እንደ ፈቃዱ የሚያድል እግዚአብሔር ስለሆነ፤ ሙሴ እግዚአብሔርን መቆጣጠር የተገባው አልነበረም።

16ኛ ጥያቄ፡- ብዙ ክርስቲያን መሪዎች ሌሎችን ሰዎች ከእነርሱ በተሻለ መንገድ እግዚአብሔር ሲጠቀምባቸው ሲያዩ ያላቸው አመለካከት ሙሴ ከነበረው በጣም የሚለየው እንዴት ነው?

የብሉይ ኪዳን ታሪክ እንደሚናገረው (በግልጽ እንዳስቀመጠው) ይህ መሪዎችን ብቁ የማድረግ ተግባር ሲቀጥል እንመለከታለን። ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ ለሁሉም መሪዎች የተሰጠ አልነበረም። ኢያሱ ከሙሴ የተለለበት የጥበብ መንፈስ እንደነበረው እናነባለን። መንፈስ ቅዱስን የማስተላለፍ ተግባር በሙሴ የግል ውሳኔ የሆነ ቢመስልም እግዚአብሔር ለሙሴ አስቀድሞ እርሱን የሚተካው መሪ ኢያሱ እንደሚሆን ነግሮት ነበር (ዘጸ. 1:38)። ኢያሱ በእግዚአብሔር የተመረጠ መሪ መሆኑን ለእስራኤል ሕዝብ ሁሉ ለማሳየት ሙሴ በኢያሱ ላይ እጆቹን በመጫን በሾመው ጊዜ መንፈስ ቅዱስ ከሙሴ ወደ ኢያሱ በግልጽ አለፈ።

17ኛ ጥያቄ፡- መሳ. 13-16 አንብብ። መንፈስ ቅዱስ የተጠቀሰባቸውን የተለያዩ ጊዜያትና በሳምሶን ሕይወት ውስጥ ስለ መንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ምን ምን መግር እንደምትችል ዘርዝር።

በመሳፍንት ዘመን የነበሩ መሪዎች መሳፍንት በመባል የሚታወቁ ነበሩ። እነዚህ በመሠረቱ ወታደራዊ መሪዎች ሲሆኑ ለእግዚአብሔር ሕዝብ ጊዜያዊ አርነትን እንዲያስገኙ በእግዚአብሔር የሚሾሙ ነበሩ። ብዙዎቹ መንፈስ ቅዱስ እንደወረደባቸው ይነገራል። ከዋና ዋናዎቹ አትናጉል፣ ጌዴዎን፣ ዮፍታሔና ሳምሶን ይገኙበታል። መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን ዘመን ስለ ሠራው ሥራ ታላቅ ምሳሌ የሚሆን መስፍን ሳምሶን ነበር። እግዚአብሔር ሳምሶንን የእስራኤል መሪ አድርጎ የመረጠው በእናቱ ማኅፀን ሳለ ነበር። ለእግዚአብሔር አገልግሎት ለመለየቱ ውጫዊ ምልክት (መለያ) ይሆን ዘንድ የሚያስከር መጠጥ እንዳይጠጣ፣ በድን እንዳይነካና ፀጉሩን እንዳይቆረጥ እግዚአብሔር አዝዞ ነበር። ወጣቶች ሳለን እንደተነገረን የጌታ መንፈስ ሳምሶንን ያነቃቃው ጀመረ (መሳ. 23:25)። መንፈስ ቅዱስ በሳምሶን ላይ መሆኑ ከመንፈሳዊ ሕይወቱ ጋር ምንም ግንኙነት አልነበረውም። የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በግልጽ ጥሶ ከአሕዛብ ሴት አገባ። ሴተኛ አዳሪዎች ቤት ይሄድ ነበር። ሳምሶን የተገባለትን ቃል ኪዳን እንኳ ጥሶ በድን አንበሳ ነክቷል። ወይን ጠጅም ጠጥቷል። ነገር ግን በተደጋጋሚ የእግዚአብሔር መንፈስ በእርሱ ላይ በኃይል እንደወረደ እናነባለን (መሳ. 14:6፣ 19፣ 15:14)። በእርግጥ ሳምሶን ከእግዚአብሔር እጅግ በመራቁና የመጨረሻውን ቃል ኪዳን ጥሶ ፀጉሩን በመላጩ መንፈስ ቅዱስ ተለየው። ይህ ሁሉ ሲሆን ሳምሶን እግዚአብሔር እንደተወው አላወቀም ነበር (መሳ. 16:20)። ከዚህ የምንመለከተው በብሉይ ኪዳን ዘመን አንድ መሪ ልዩ የሆነ ተግባር መፈጸም እንዲችል መንፈስ ቅዱስ ይወርድበት እንደነበር ነው። ሆኖም ይህ የተለየ ተግባር ሲፈጸም መንፈስ ቅዱስ ከሰውዬው ተለይቶ ይሄድ ነበር። ሳምሶን እግዚአብሔር የሚፈልገውን ይፈጽም ዘንድ መንፈስ ቅዱስ በተደጋጋሚ ተሰጥቶት ነበር። ሳምሶን ካለመታዘዝ ይልቅ እግዚአብሔርን በመታዘዝ ቢኖር ኖሮ ለእግዚአብሔር ምን ባደረገ ነበር!

መንፈስ ቅዱስ በውስጡ መንፈሳዊነት በሌለው ሰው እንኳ እንደሚጠቀም ሳምሶን ጥሩ ምሳሌ ነው። ይህን የሚያደርገው የእግዚአብሔር መንፈስ ሰዎች በፈለጉት መንገድ የሚሄድ ሳይሆን በአንድ ሰው ሕይወት ወይም አገልግሎት ውስጥ አንድ ታላቅ ነገር ሲፈጸም ኃይሉ የመንፈስ ቅዱስ እንጂ የዚያ ሰው እንዳልሆነ ለማሳየት ነው። ሆኖም ግን ብዙውን ጊዜ መንፈስ ቅዱስ ሥጋዊ ክርስቲያንን ኃይልን በሚገልጥ መንገድ አይጠቀምም።

18ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ሰዎች ለእግዚአብሔር በማይኖሩበት ጊዜ እንኳ መንፈስ ቅዱስ እነርሱን በኃይል መጠቀሙን እንዴት ትመለከታለህ? ለ) በመጨረሻ በእነዚህ ሰዎች ላይ ምን ይሆናል? ሐ) ከሳምሶን ሕይወት ምን ማስጠንቀቂያ መውሰድ ይገባናል?

በነገሥታት የመጀመሪያ ዓመታትም መንፈስ ቅዱስ ለአመራር በተመረጡ በአንዳንዶች ላይ ይወርድ እንደነበር ተጽፏል። ሳኦል ንጉሥ ይሆን ዘንድ በሳሙኤል ከተቀባ በኋላ መንፈስ ቅዱስ ወረደበት። አዲስ ንጉሥ በእስራኤል በሚነግሥበት ጊዜ የመንፈስ ቅዱስ ህልውና በእርሱ ላይ የሚረጋገጠው በተለያዩ መንገዶች ነበር። በሙሴ ዘመን የነበሩት 70 ዎቹ ሽማግሌዎች

መንፈስ ቅዱስ በወረደባቸው ጊዜ ትንቢትን እንደተናገሩ ሳኦልም መንፈስ ቅዱስ በወረደበት ጊዜ ትንቢት ተናገረ። ነገር ግን በሳኦል ላይ ሌላም ለውጥ ታየ («እንደ ሌላም ሰው ሆነህ ትለወጣለህ» 1ኛ ሳሙ. 10:6)። ሳኦል ድፍረትና ጠላቶችን በጦር ሜዳ የሚያሸንፍበት ኃይል ተሰጠው። ሳኦል በተለይ ለጦርነት በሚዘጋጅበት ጊዜ በተደጋጋሚ መንፈስ ቅዱስ ይወርድበት እንደነበር እናነባለን (1ኛ ሳሙ. 11:6)። ነገር ግን ሳኦል ኃጢአትን በሠራና እግዚአብሔርም የእስራኤል ንጉሥ እንዳይሆን በናቀው ጊዜ መንፈስ ቅዱስ ተወሰደበት 1ኛ ሳሙ. 15:10+22-23)። መንፈስ ቅዱስ በሳኦል ላይ እንደገና በድንገት መምጣቱ የሚያስደንቅ ነው። በ1ኛ ሳሙ. 19:18-24 ሳኦል ዳዊትን ለመግደል የሞከረበትን የሕይወቱን ክፍለ ገጽታ ስናይ ዳዊትን ለመያዝ ምስት ቡድን ጦር ላከበት። ምስቱንም ጊዜ ጦሩ ሳሙኤልንና ዳዊትን ለመያዝ ቢቀርብም እንኳ መንፈስ ቅዱስ በወታደሮቹ ላይ በመውረድ ዳዊትን እንዳይማርኩ አገዳቸው። እንዲያውም ትንቢት መናገር ጀመሩ። በሕይወቱ ለሁለተኛ ጊዜ በመጨረሻ ሳኦል እራሱ ሄደ። ምንም እንኳ በእግዚአብሔር የተናቀና ዳዊትን ለመግደል እየሞከረ ቢሆንም መንፈስ ቅዱስ ወረደበትና ትንቢት ተናገረ። በሳኦል ላይ የመጣው መንፈስ ቅዱስ በኃይል ስለ ነበር ሳኦል ለአንድ ቀንና ሌሊት እንደ በድን ሆነ።

ሳሙኤል ዳዊትን በቀባው ጊዜ በእርሱም ላይ መንፈስ ቅዱስ ወረደ። ዳዊት ከሳኦልም ሆነ ከሌሎች መሪዎች የተለየ ነበር። ምክንያቱም በሌሎች የወረደው መንፈስ ቅዱስ ጊዜያዊ የነበረ ቢሆንም፣ በዳዊት ላይ ከወረደበት ቀን ጀምሮ ከእርሱ ጋር ነበር (1ኛ ሳሙ. 16:13)። ዳዊት የማመንዘርና የነፍስ መግደል ኃጢአት በሠራ ጊዜም እንኳ መንፈስ ቅዱስ ትቶት እንደሄደ አናነብም። ታላቁ ፍርሃቱ ይህ ነበርና በመዝ. (51):11 ላይ እግዚአብሔር ቅዱስ መንፈሱን እንዳይወስድበት ለመነ። ዳዊት እንደ ሳኦል በእግዚአብሔር መናቅ አልፈለገም ነበር።

እግዚአብሔር ለጊዜው መንፈሱን የላከላቸው ሌሎችም አሉ። ከዳዊት ዋና መሪ ጀኔራሎች መካከል አንዱ በሆነው በዓማሣይ ላይ መንፈስ ቅዱስ ወርዶ ነበር (1ኛ ዜና 12:18)። መንፈስ ቅዱስ በሌሎች በርካታ ሰዎች ላይ በመውረዱ የእስራኤል ና የይሁዳ ነገሥታት ለእግዚአብሔር ባልታዘዙበት ጊዜ ትንቢት ተናገረውባቸዋል (2ኛ ዜና 15:1፤ 20:14፤ 24:20)።

በብሉይ ኪዳን ዘመን ስለ መንፈስ ቅዱስ የምናያቸው ጠቃሚ ነጥቦች ቀጥሎ ተዘርዝረዋል።

መንፈስ ቅዱስ ለተወሰኑ ሰዎች ብቻ ይሰጥ ነበር። ለእግዚአብሔር ሰዎች በሙሉ አልተሰጠም ነበር። አንዳንድ ጊዜ የመንፈስ ቅዱስ መውረድ በመሪዎች ውስጥ ይሆን ነበር (በኢያሱ ወይም በዳንኤል እንደሆነው)። ብዙ ጊዜ ግን መንፈስ ቅዱስ በመሪዎች ላይ የሚወርደው እግዚአብሔር ሕዝቡን በአንድ የተለየ ሁኔታ ውስጥ እንዲመሩ ለማስቻል በሚፈልግበት ጊዜ ነበር። (በብሉይ ኪዳን ዘመን በነበረው የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎትና በአዲስ-ኪዳን ዘመን ባለው የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት መካከል ከፍተኛ ልዩነት ከሚታይባቸው ነጥቦች አንዱ ይህ መሆኑን ወደፊት እንመለከታለን።)

. መንፈስ ቅዱስ ለሰዎች የሚሰጠው በእግዚአብሔር ፈቃድና ውሳኔ ነበር እንጂ በሰው ፈቃድ የሚሰጥ ወይም በሰው ቁጥጥር ሥር የሚሆን አልነበረም።

. የመንፈስ ቅዱስ ህልውና አንዳንድ ጊዜ በተአምራዊ ምልክቶች የታጀበ ቢሆንም ይህ ግን ሁልጊዜ የሚሆን አልነበረም። የአስራኤል ሽግግሌዎች በመጀመሪያ የትንቢት ስጦታ ነበራቸው። ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ በአመራራቸው ውስጥ የነበረው ህልውና የቀጠለ ቢሆንም የመተንበይ ስጦታቸው ግን አልዘለቀም። በብሉይ ኪዳን የነበሩና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የታጠቁ አብዛኛዎቹ መሪዎች ተአምራዊ ምልክት (እንደ ትንቢት ያለ) አብሮአቸው እንደነበር የሚጠቁም ምንም ግስረጃ የለንም።

. መንፈስ ቅዱስ ለአንዳንድ ሰዎች የሚሰጥበት ምክንያት የእግዚአብሔር ሕዝብ ጠላቶቻቸውን ግዥነፍ እንዲችሉ ለመምራት ነበር።

. የመንፈስ ቅዱስ ህልውና በመሪዎች ሕይወት ውስጥ ጊዜያዊ እንጂ ቋሚ አልነበረም። ለምሳሌ በሳምሶን ሕይወት መንፈስ ቅዱስ በእርሱ ላይ በርካታ ጊዜ እንደወረደ እናነባለን።

. መንፈስ ቅዱስ በአንድ ሰው ሕይወት መኖሩ በሰውዬው የሕይወት ንጽሕና ወይም ከእግዚአብሔር ጋር ባለው የቀረበ አካሄድ የተወሰነ አልነበረም። ሳምሶን እግዚአብሔርን ባለመታዘዝ ቢኖርም እንኳ መንፈስ ቅዱስ በእርሱ ላይ ይወርድ ነበር። ከፉ መንፈስ ያለማቋረጥ ያለቃየው በነበረበትና ዳዊትንም ለመግደል በፈለገበት ጊዜ እንኳ መንፈስ ቅዱስ በሳኦል ላይ ይወርድ ነበር። ዳዊት አመንዝራና ነፍሱ ገዳይ በሆነበት ጊዜ እንኳ መንፈስ ቅዱስ ከእርሱ ጋር ነበረ።

. እግዚአብሔር መንፈሱን ከአንድ መሪ ይወስድ የነበረው የመሪው አገልግሎት ሲፈጸም ወይም እግዚአብሔር መንፈሱ በመሪው ውስጥ እንዲቆይ አስከማይታገሥ ድረስ በኃጢአቱ ሲቀጥል ነበር። ሳምሶን ፀጉሩን በተላጩ ጊዜ ያለመታዘዙ መጠን ከፍተኛ ደረጃ ስለደረሰ እግዚአብሔር መንፈሱን (የኃይሉ ምንጭ የነበረውን) ከሳምሶን ወሰደ። እግዚአብሔር መንፈሱን የመለሰው ሳምሶን የቤተ መቅደሱን ምሳሌዎች በመናድ በርካታ ፍልስጥኤማውያንን ለመግደል ያስቻለውን ጸሎት በጸለየ ጊዜ ብቻ ነበር። ከንጉሥ ሳኦል የእግዚአብሔር መንፈስ የተወሰደበት እግዚአብሔርን ባለመታዘዝ አካሄዱ እጅግ ተጠናክሮ በቀጠለበት ጊዜ ነበር።

19ኛ ጥያቄ፡- መንፈስ ቅዱስና የብሉይ ኪዳን አመራርን አስመልክቶ የተጠናቀሩ አንኳር እውነቶችን በመከለስ ዛሬ መንፈስ ቅዱስ ከሚጠቀምበት አሠራር የሚመሳሰሉና የሚለያዩ እነዚህ እነዚህ ናቸው ብለህ የምታምናቸውን ነጥቦች ዘርዝር።

ሦስተኛ ቀን፡-

20ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከቱ። 2ኛ ሳሙ 23፡1-4፤ ዕዝ. 2፡2-4፤ ሚክ 3፡8፤ ማቴ. 22፡43-44፤ የሐዋ. 1፡16፤ 2ኛ ጢሞ. 3፡16፤ 2ኛ ጴጥ. 1፡21። ሀ) እነዚህ ጥቅሶች መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን ዘመን የእግዚአብሔርን ቃል የመግለጥ ሚና እንደነበረው ምን ያስተምሩናል? ለ) እግዚአብሔር የተጻፈውን ቃሉን ይሰጠን ዘንድ ስለ ሠራው ሥራ ምን ያስተምረናል? ሐ) መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን ማመን ጠቃሚ የሆነው ለምንድን ነው? ምን ጥቅም ይሰጣል?

1. መንፈስ ቅዱስ ሰዎች የእግዚአብሔርን ቃል እንዲጽፉ በመምራት የሰጠው አገልግሎት።

ሰይጣን በዘመናት ሁሉ ውስጥ የእግዚአብሔርን ሕዝብ እምነት ለመደምሰስ ከተጠቀመባቸው መንገዶች አንዱ የእግዚአብሔርን ቃል ቸል እንዲሉ ማድረግ ነው። ይህንን የሚያደርገው በሁለት መንገዶች ነው። በርካታ የተከበሩ ክርስቲያኖች በሥራ እጅግ በመጠመዳቸው የእግዚአብሔር ቃል አያነቡም። ደግሞም አያጠኑም። መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን በግልጽ ቢናገሩም እንኳ በተግባር ስንመለከታቸው ስለማይሰሙትና ስለማይታዘዙት ለእነርሱ የእግዚአብሔር ቃል አይደለም።

ሌሎች ደግሞ የእግዚአብሔርን ቃል ትክክለኛነት በመጠራጠር በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስሕተት አለ ይላሉ። ይህ አመለካከታቸው መጽሐፍ ቅዱስ የጥሩ ሰዎች ጽሑፍ ስለሆነ መልካም ሥነ ምግባርን ያስተምራል እንጂ ከዚህ ሌላ ምንም አይደለም ወደ ግለት ያደርሳቸዋል። የእግዚአብሔርን ቃል ትክክለኛነት የሚጠራጠር ማንኛውም ክርስቲያን አደገኛ ጉዳና ላይ ሲሆን የዚህ አካሄድ መጨረሻም እምነትን መካድ ነው።

21ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በእግዚአብሔር ቃል ላይ ያሉ እነዚህን ሁለት አመለካከቶች በኢትዮጵያ እንዴት አየኸው? ለ) በሰዎች መንፈሳዊ ሕይወት የሚያስከትለው የመጨረሻ ውጤት ምንድን ነበር? ሐ) አንተ ወይም የምታውቃቸው በርካታ ክርስቲያኖች የእግዚአብሔርን ቃል ቸል የምትሉት እንዴት ነው?

መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለሰዎች በመግለጥ የፈጸመውን ነገር ለማስረዳት ትምህርተ ዘለቆች (ምሁራን) ሁለት የተለያዩ ቃሎችን ይጠቀማሉ። የመጀመሪያው «መገለጥ» የሚለው ነው። ይህ ቃል ተሰውሮ የነበረውን ነገር እግዚአብሔር ለሰዎች የገለጠበትን ሂደት ያሳያል። እነዚህ ነገሮች ስለ ባሕርይው፣ ስለ ፍላጎቶቻቸው ወደፊት ስለሚሆን ጉዳይ ያሉ እውነቶች ሊሆኑ ይችላሉ። እግዚአብሔር ፈቃዱን የገለጠባቸው ሰዎች ብዙ ጊዜ «ነቢያት» በመባል ይጠሩ ነበር።

ሁለተኛው ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጽፎ ለሚገኘው የእግዚአብሔር ቃል የተሰጠ በእግዚአብሔር መንፈስ መነዳት የሚል

ትርጉም የያዘ ቃል ነው። ይህ ቃል ከ2ኛ ጢሞ. 3:16 የተገኘ ሲሆን የግሪኩ ቃል አቻ ትርጉም መጽሐፍ ቅዱስ «የእግዚአብሔር እስተንፋስ» ነው ይላል። ስለዚህ ሊቃውንት መጽሐፍ ቅዱስ ሰዎች ሙሉ በሙሉ በእግዚአብሔር መንፈስ ተነድተው የጻፉት ነው ሲሉ እንዲህ ማለታቸው ነው። ምንም እንኳን ጽሑፎቻቸው የግል አስተሳሰባቸውንና ማንነታቸውን ቢያንፀባርቁም በኩረ ጽሑፋት ስሕተት የሌለባቸው፣ በተሟላ ሁኔታና በትክክል የእግዚአብሔርን አሳብ፣ ዓላማና ቃሎች እንዲያስተላልፉ ከሰብአዊ ጸሐፊዎች ጋር አብሮ የሠራው እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ሰዎች ሙሉ በሙሉ በእግዚአብሔር መንፈስ ተነድተው የጻፉት ነው ስንል ምን ማለታችን ነው? በዚህ ጉዳይ ልንረዳቸው የሚገባን በርካታ ቁልፍ መመሪያዎች አሉ።

1) በመጀመሪያዎቹ ጸሐፊዎች ስለተጻፉት የመጀመሪያዎቹ ጽሑፎች መናገራችን ነው። ቅጂዎችን በማብዛትና ወደ ተለያዩ ቋንቋዎች በመተርጎም ሂደት ውስጥ ስሕተት ሊታይ ይችላል (ለምሳሌ ዕዝራ 2:3-70 ክነህ. 7:4-73 ጋር አወዳድር)። ይሁን እንጂ የመጀመሪያዎቹ ጽሑፎች ሙሉ በሙሉ ትክክል እንደነበሩ እርግጠኞች መሆን እንችላለን። ይህ ማለት በእጃችን የሚገኘውን መጽሐፍ ቅዱስ መጠራጠር አለብን ማለት ነው? አይደለም። ነገር ግን በታሪክ ሂደት ውስጥ በነበረው የትርጉምና ቅጂዎችን የማዘጋጀት ተግባር አንዳንድ ቀላል የሆኑ ለውጦች የተደረጉ ስለሆነ አሁን በእጃችን የሚገኘው ቅጂ ስሕተት ፈጽሞ የሌለበት ነው ማለት አንችልም። አሁን በእጃችን በሚገኘው መጽሐፍ ቅዱስ ላይ ላለን እምነት መሠረቱ በታሪክ ሁሉ ይዘቱን ጠብቆ የተላለፈ መጽሐፍ ቅዱስን የሚያህል ሌላ ጥንታዊ ጽሑፍ ያለመኖሩ አስደናቂ እውነታ ነው። በተለያዩ ቅጂዎች ውስጥ ባሉ በአንዳንድ ቃሎች ላይ እጅግ ቀላል የሆኑ ልዩነቶች ቢኖሩም እንኳ በእነዚህ ልዩነቶች ምክንያት የተፋለሰ የመጽሐፍ ቅዱስ እውነት የለም። የሒንዱ መጻሕፍትንና ቁርአንን በመሳሰሉ ሌሎች መጻሕፍት ውስጥ ይህ ሐቅ አይታይም። አንዳንድ ጊዜ እስላሞች በቅጂ ሂደት የሚታዩትን ተራ ግድፈቶች ነቅሰው በማውጣት መጽሐፍ ቅዱስ በስሕተት የተሞላ ነው የሚሉት ሰዎች በእግዚአብሔር መንፈስ ተነድተው ጻፉት ስንል ምን ማለታችን እንደሆነ ስላልተረዱ ነው።

2) መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው የጻፉት ነው ስንል መጽሐፍ ቅዱስ ሙሉ በሙሉ ትክክል ነው ማለታችን ነው። የሚያስተምረው ሙሉ በሙሉ እውነት ነው ማለታችን ነው። ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱስ የደገንነት ብቸኛ መንገድ ኢየሱስ ነው ሲል እግዚአብሔር በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተናገረው እውነት መሆኑን በእርግጠኝነት እናውቃለን።

(ማስታወሻ፡- መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ዘመኑ ሰዎች አስተሳሰብ የሚናገረውንና ስለ አመለካከታቸው የሚያቀርበውን ማብራሪያ በመሠረታዊነት ከሚያስተምረው እውነት ለይተን ለማየት ጥንቁቅ መሆን አለብን። ለምሳሌ መጽሐፍ ቅዱስ ፀሐይ ትጠልቃለች ይላል። ይህ አባባል

በዚያን ዘመን የነበሩ ሰዎች ስለ ፀሐይ መጥለቅ የነበራቸውን ትክክለኛ መረዳት የሚዘግብ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ እንደ ሳይንሳዊ መጽሐፍ የተጻፈ ስላልሆነ ምድር ከፀሐይ ጋር ስላላት ግንኙነት የሚናገረው ምንም ነገር የለም። አሳባቸው ሳይንሳዊ መሆኑንና አለመሆኑን ሳያስረግጥ ሰዎች ግላማቸውን (አካባቢያቸውን) እንዴት ያስተውሉት እንደነበር አስፍሯል።

3. መጽሐፍ ቅዱስ ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው የጻፉት ነው ማለት የእግዚአብሔር ሙሉ ሥልጣን አለው ማለት ነው። የእግዚአብሔር ቃል ስለሆነ እግዚአብሔር ከፊታችን ቅዋ አንድ ነገር በሚነግረን ወቅት የሚናገረውን ያህል ሥልጣን አለው። በእርግጥ ይህን የሚያህል ሥልጣን ያለው መጽሐፍ ቅዱስ ብቻ ነው። ዛሬ የምናልመው ሕልም ወይም መገለጦች ወይም የምንሰማቸው ድምጾች ወዘተ... የተጻፈውን የእግዚአብሔር ቃል ያህል ሥልጣን የላቸውም። የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት ቃል ወይም እስትንፋሱ-እግዚአብሔር መጽሐፍ ቅዱስ ብቻ ነው።

22ኛ ጥያቄ፡- መጽሐፍ ቅዱስ በዚህ መንገድ የእግዚአብሔርን መንፈስ የተላበሰና የራሱ የእግዚአብሔር ቃል ከሆነ፤ ይህ እውነታ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ አስፈላጊነት፤ ለምን ማጥናትና ማወቅ፤ ደግሞም ግንዛቤያችንን ሰዎች በሚያስቡትና በሚያስተምሩት ላይ ሳይሆን በእግዚአብሔር ቃል ላይ መመሥረት እንደሚገባን ምን ያሳያል?

በብሉይ ኪዳን ዘመን እግዚአብሔር መልእክቱን ለሕዝቡ የሚያስተላልፍበት ተቀዳሚ መሣሪያ ነቢያቶች ሲሆኑ የእግዚአብሔርን መልእክት የመግለጥ ተቀዳሚ ኃላፊነት የወሰደው የሥላሴ አካል መንፈስ ቅዱስ ነበር። [ማሰታወሻ፡- ኢሳ. 6:8-10 ከሐዋ. 28:25-27 ጋር ሲወዳደር ለኢሳይያስ የተናገረው መንፈስ ቅዱስ እንደሆነ ግልጽ ይሆንልናል]። ከእነዚህ ነቢያት አብዛኞቹ መልእክቶቻቸውን አልጻፉትም። ይልቁኑ ለትውልዳቸው የእግዚአብሔር አፈ ጉባኤ ነበሩ። አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር ለነቢያት በቀጥታ ድምፅ ተናግሯቸዋል (ዘፀአ. 19:9፤ 17-19፤ 1ኛ ሳሙ. 3:1-14)። በሌላ ጊዜ ደግሞ በሕልም (ዘፍ. 20:3-7፤ 31:24) እና በራእይ ይናገር ነበር (ዘፍ. 15:1፤ ኢሳ. 1:1)።

እግዚአብሔር ጥቂት ነቢያትን ተጠቅሞ በሁሉም ዘመናት ላሉ ሕዝቦች ሁሉ ፈቃዱ እንዲተላለፍ ዘላለማዊ መጽሐፍ የሆነውን መጽሐፍ ቅዱስን እንዲጽፉ አደረገ። ከመንፈስ ቅዱስ ዋና አገልግሎቶች አንዱ ብዙ መቶ ዓመታት (2000 ዓመታት) ያህል የፈጀውን እና የተለያዩ ጸሐፊዎች የጻፉትን የእግዚአብሔርን ቃል የመጻፍ ሥራ ሂደት በበላይነት መቆጣጠር ነበር። በ2ኛ ጴጥ. 1:21 ላይ እንደምንመለከተው የመጽሐፍ ቅዱስ ዋና ምንጭ እግዚአብሔር እራሱ ነው። እግዚአብሔር መጽሐፍ ቅዱስን እንዲጽፉ ሰዎችን ተጠቅሟል። ሰዎችን መሣሪያ አድርጎ የተጠቀመ ብቸኛው የመጽሐፍ ደራሲ ግን መንፈስ ቅዱስ ነው። ለዚህም ነው የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች ከብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በሚጠቅሱበት ጊዜ ቃሎቹ የመንፈስ ቅዱስ እንደሆኑ የሚናገሩት (ለምሳሌ ማቴ. 22:43፤ የሐዋ. 1:16፤ 4:24-25፤

28:25-27) ሰብ. 3:7) 10:15-17)። ኢየሱስ እራሱም ሲናገር ዳዊት የጻፈው በመንፈስ ቅዱስ እንደነበር መስከሯል (ግር. 12:36)።

ስለዚህ የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች ብሉይ ኪዳንን የእግዚአብሔር መንፈስ ያረፈበት (ያለበት) አድርገው ማየታቸው ግልጽ ነው፤ ደግሞም መጽሐፍ ቅዱስ የራሱ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን ለማረጋገጥ የሥላሴ አንዱ አካል የሆነው መንፈስ ቅዱስ ከጸሐፊዎቹ ጋር አብሮ እንደሠራ እርግጠኛ ሆነው ይናገራሉ። አዲስ ኪዳንም በመንፈስ ቅዱስ እስትንፋስ የተጻፈ መሆኑን ለማረጋገጥ ትንሽ ያስቸግራል፤ ምክንያቱም አዲስ ኪዳን የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን የሚናገሩ የአዲስ ኪዳን ጥቅሶች ጥቂት ስለሆኑ ነው። ነገር ግን ሙሉው አዲስ ኪዳን መንፈስ ቅዱስ የተለያዩ ጸሐፊዎችን በሚቆጣጠርበት አሠራሩ በመጠቀም ያስገኘው የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን ለማመን በቂ ማረጋገጫ አለ። ኢየሱስ ከደቀ መዛሙርቱ ተለይቶ ከሄደ በኋላ፣ መንፈስ ቅዱስ ከሚያደርጋቸው ተግባራት አንዱ እርሱ ያስተማራቸውን ነገሮች ማስታወስ እንደሚሆን ኢየሱስ የገባውን ተስፋ ወደፊት እንመለከታለን (ዮሐ. 14:26)። ይህ በአመዛኙ ስለ ኢየሱስ ሕይወት ታሪክ የሚያወሱ ወንጌላትና ስለ ሕይወቱ የሚያብራሩ መልእክቶችን መጻፍን ያጠቃልላል። ጳውሎስ በ1ኛ ጢሞ. 18 ላይ ከዘጸ. 25:4 እና ከሉቃስ 10:7 በመጥቀስ ክፍሎቹ የቅዱሳት መጻሕፍት አካል እንደሆኑ ይናገራል። ጴጥሮስም ደግሞ የጳውሎስን ጽሑፎች በመጥቀስ ቅዱሳት መጻሕፍት ብሎ አቸዋል (2ኛ ጴጥ. 3:15-16)።

ክርስቲያኖች መንፈስ ቅዱስ የብሉይ ኪዳን ጸሐፊዎችን እንደመራ የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎችንም መምራቱን ያስተምራሉ። ሐዋርያት ከሞቱ በጥቂት ምእተ ዓመታት ውስጥ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው የጻፏቸው መጻሕፍት የትኞቹ እንደሆኑ በመለየት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ለማካተትና ሌሎችን ደግሞ ከመጽሐፍ ቅዱስ ለይተው በሌላ ደረጃ ለመመደብ የቻሉት በመንፈስ ቅዱስ በመመራታቸው ነው።

መንፈስ ቅዱስ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር የተያያዘ አንድ ሌላ አገልግሎት አለው። መጻሕፍት የእግዚአብሔርን አሳብ ብቻ የያዙ ሆነው እንዲጻፉ ሰዎችን ያንቀሳቀሱና የሚጽፉትንም ነገር የተቆጣጠረ መንፈስ ቅዱስ እንደነበረ ተመልክተናል። እንደዚሁም፣ በዓለም ካሉት በርካታ መጻሕፍት ውስጥ የትኞቹ በትክክል የእግዚአብሔር ቃል እንደሆኑ ለመለየትና ስድሳ ስድስቱን የብሉይና የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ብቻ ለመምረጥ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን አእምሮ የተቆጣጠረው መንፈስ ቅዱስ ነበር። የተጻፈውን ቃል በመጠቀም የሰዎችን ልብ እንዲነካ የሚያደርግ ደግሞ መንፈስ ቅዱስ ነው። የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት ይህን ሂደት አብርሆት ይሉታል። ይህም መንፈስ ቅዱስ መንፈሳዊ እውነትን ወደ ብርሃን የሚያመጣበት ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ የመጽሐፍ ቅዱስ መንፈሳዊ ጭብጦች ሊቃውቁ የሚችሉት በመንፈሳዊ ሰዎች ብቻ ነው ብሏል። ያልጻኑ ሰዎች ሊረዱቸው አይችሉም (1ኛ ቆሮ. 2:12-16)። ስለዚህ ከመንፈስ ቅዱስ ዋና ዋና ሥራዎች አንዱ መንፈሳዊ ዓይኖቻችንና ጆሮዎቻችንን በመክፈት እርሱ በተጻፈው ቃል ውስጥ በሚናገርበት ጊዜ እንድንሰማው ማድረግ ነው።

23ኛ ጥያቄ፡- በተጻፈው የእግዚአብሔር ቃል አማካይነት ወይም አንድ ሰባኪ ከመጽሐፍ ቅዱስ እየሰበከ ሳለ በዚያ አገልግሎት መንፈስ ቅዱስ እንዴት እንደተናገረህ ምሳሌዎችን ጥቀስ።

2. የብሉይ ኪዳን ነቢያት መሢሔ የሚመጣበትን ወቅትና የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት የሚለወጥበትን ጊዜ አስቀድመው አመልክተው ነበር።

24ኛ ጥያቄ፡- ኢሳ. 11:1-5! 42:1-4! 61:1-3 አንብብ። ሀ) እነዚህ ጥቅሶች በሚመጣው መሢሔ የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ምን እንደሆነ ያስተምሩናል? ለ) ይህ አገልግሎት በኢየሱስ የተፈጸመው እንዴት ነበር? ኢሳ. 44:3! 59:21! ሕዝ. 11:19! 36:27 ና 37:14! 39:29! ኢዩ! 2:28-29። ሐ) እነዚህ ጥቅሶች ስለ መጨረሻዎቹ ቀናት የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ምን ያስተምሩናል?

የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት በብሉይ ኪዳን ዘመን ታላቅ እንደነበር ሁሉ የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት የሚለወጥበት አዲስ ዘመን እንደሚመጣም ነቢያት ተገንዝበው ነበር። በመጀመሪያ ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ልዩ ግንኙነት ያለው ሰው እንደሚመጣ ነበር። ይህ ሰው ከዳዊት ዘር የሚመጣው ንጉሥ መሢሔ ነበር (ኢሳ. 11:2! 42:1)። ስለ መሢሔ በተነገረበት በእነዚህ የብሉይ ኪዳን ትንቢቶች ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ተቀዳሚ ትኩረት እግዚአብሔርን በሚያስከበር መንገድ የእግዚአብሔርን ሕዝብ እንዲመራ መሢሔን በማስቻል ላይ ነበር። ኪሌሎች መሪዎች በተለየ መንገድ በጥበብና በእውቀት የተሞላ ሆኖ ጌታን በመፍራት ይኖራል። በምድር ላይ ጽድቅን ያመጣል። የታሠሩትን ነፃ ሚያወጣና ልባቸው የተሠበረባቸውን የሚፈውስ የምሥራች ቃል ይሰብካል።

ሁለተኛ የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ለሁሉም የሚዳረስ ስለመሆኑ ነበር። በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል ያለውን በእግዚአብሔር ላይ የማመጽ ዝንባሌ ግለትም የድንጋዩን ልብ ይወስድና በሚታዘዝ ልብ ይቀይራል። መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል በሕዝቡ ፊት ያለማድረግ እንዲገኝ ያደርጋል። መንፈስ ቅዱስ ልዩ አገልግሎት በሚሰጡ በጥቂት ነቢያትና የፖለቲካ መሪዎች ላይ ብቻ መሆኑ ይቀርና የዕድሜና የዘር ልዩነት ሳያደርግ አሕዛብም ቢሆኑ አይሁድ በሁሉም የእግዚአብሔር ሕዝቦች ላይ ይወርዳል። በእነዚህ ምርጥ ሰዎች ላይ ለተወሰነ ጊዜ ይወርድ እንደነበረው ሳይሆን መንፈስ ቅዱስ በእግዚአብሔር ሰዎች ሕይወት ውስጥ ይኖራል። የትንቢት ስጦታ ለፖለቲካ መሪዎች ወይም ነቢያት ብቻ የሚታደል መሆኑ ቀርቶ ይህ ለመንፈስ ቅዱስ ህውና ምልክት (ማስረጃ) የሆነው ስጦታ ለሰዎች ሁሉ ይሰጣል።

25ኛ ጥያቄ፡- መንፈስ ቅዱስ በብሉይ ኪዳን ዘመን የሰጠውን አገልግሎት ከልስ። ሀ) በዚያ ዘመን የመንፈስ ቅዱስ ተቀዳሚ ሚና ምን ይመስል ነበር? ለ) ዛሬ መንፈስ ቅዱስ ከሚሠራባቸው መንገዶች ጋር ምን ተመሳሳይነት አለው? ሐ) ዛሬ መንፈስ ቅዱስ ከሚሠራባቸው መንገዶች ጋር ልዩነቶቹስ

ምን ምን ናቸው? መ) ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ስላለን ግንኙነት በብሉይ ኪዳን ከነበረው አገልግሎት ልንግራቸው የምንችላቸው ነገሮች ምን ምን ናቸው?

ብዙ ጊዜ ስለ መንፈስ ቅዱስ ሥራ ስናስብ አንዳንድ ጊዜ ከሚያደርጋቸው ድንቅ ነገሮች አኳያ ብቻ እንመለከተዋለን፤ ወይም በአንድ የአገልግሎት ገጽታው ላይ ብቻ በማተኮር ስለ መንፈስ ቅዱስ ያለን ሥነ መለኮታዊ መረዳት ሚዛናዊነትን ያጣል። መንፈስ ቅዱስ ግን መጠነ-ሰፊ በሆኑ ጉዳዮች ውስጥ ይሠራል። ከእነዚህም ብዙዎቹ የማይታዩና በሚፈጸሙበት ጊዜ እንኳ የማናስተውላቸው ናቸው። የሕይወት መገኘትም ሆነ ዘላቂነቱ በመንፈስ ቅዱስ ላይ የተደገፈ ነው። እግዚአብሔር ሕይወታችንን የሚያስተምርበትም ሆነ የሚመራበት አገልግሎት በመንፈስ ቅዱስ ላይ የተመሠረተ ነው። በብሉይ ኪዳን የምንመለከተው የመንፈስ ቅዱስ ተቀዳሚ አገልግሎት ግን እግዚአብሔር የመረጣቸው መሪዎች ሕዝቡን እንዲመሩ ማድረግ ነበር። ይህ ችሎታ አንዳንድ ጊዜ እንደ ሳምሶን ብርታትና እንደ ሳኦል ትንቢት ተአምራዊ ተግባራትን ያካተተ ቢሆንም ብዙ ጊዜ ግን የመንፈስ ቅዱስ ህልውና የሚታየው በመሪዎች ጥበባዊ አመራር፣ ከጠላት የመታደግና ሕዝቡን በእግዚአብሔር ፊት የተቀደሰ ኑሮ እንዲኖሩ በማስቻል (በማድረግ) ችሎታቸው ውስጥ ነው።

የብሉይ ኪዳን ዘመን ሲፈጸም እግዚአብሔር ለሕዝቡ አዲስ ሥራን ሲሠራ መንፈስ ቅዱስ በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል የሠራበትን መንገድ እንደሚለውጥ ተነግሮናል። አገልግሎቱ ምን ይመስል ነበር? በብሉይ ኪዳንና በአዲስ ኪዳን ዘመናት መካከል ያለው ልዩነት ምን ይሆናል? በሚቀጥለው ሳምንት መንፈስ ቅዱስ በወንጌላት ውስጥ ስለ ሰጠው አገልግሎት በተለይ ደግሞ በኢየሱስ ሕይወትና ትምህርት ውስጥ ስለነበረው አገልግሎት እንመለከታለን።

አራተኛ ቀን፡- ለሳምንታዊ ስብሰባ ዝግጅት የዚህን ሳምንት ትምህርት ክልስ።

ሳምንታዊ ስብሰባ

1. ሳምንታዊ የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. የትምህርቱ ክለሳ
4. ውይይት

ሀ. ኤር. 31:31-34፤ ኢዩ. 2:28-32 አንብብ። 1) እነዚህ ጥቅሶች እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ዘመን ከሠራባቸው መንገዶች በአዲስ ኪዳን ከሚሠራባቸው መንገዶች መለየቱን የሚያሳዩት በምን በምን ነው? 2) እነዚህ ጥቅሶች መንፈስ ቅዱስ በሚሠራባቸው መንገዶች ለውጥ እንደሚኖረው የሚያሳዩት እንዴት ነው? 3) እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ዘመን ሥራውን ከሠራባቸው መንገዶች በአዲስ ኪዳን

ዘመን የተለወጡ ሌሎች አንዳንድ ነጥቦችን ጥቀስ። 4) አንዳንድ ክርስቲያኖች እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳንና በአዲስ ኪዳን ዘመን የሠራባቸው መንገዶች የተለያዩ እንደሆኑ ባለመገንዘብ አንዳንድ ነገሮችን በተሳሳቱ መንገዶች የሚተረጉሙባቸውን ምሳሌዎች ስጥ።

ለ. 1) በመጀመሪያው ቀን ትምህርት ውስጥ የእግዚአብሔርን ቃል ለመረዳትና ለመተርጎም የተጠቀሙባቸውን የተለያዩ መርሆዎች ዘርዝር። 2) ከመርሆዎቹ መካከል የምትሰማባቸውንና የማትሰማባቸውን ከነምክንያቶቻቸው ጥቀስ። 3) ክርስቲያኖች እነዚህን መርሆዎች ካልተገበሩ የእግዚአብሔርን ቃል በተሳሳተ መንገድ ሊረዱ የሚችሉባቸውን ሁኔታዎች ለማሳየት ለእያንዳንዱ መርህ ምሳሌዎችን ስጥ።

ሐ. 1) በብሉይ ኪዳን ዘመን መንፈስ ቅዱስ የነበሩትን የተለያዩ አገልግሎቶች ዘርዝር። 2) ከእነዚህ አገልግሎቶቹ ዛሬም ቢሆን የሚጠቀሙባቸው የትኞቹን ነው? መንፈስ ቅዱስ እነዚህን አገልግሎቶቹን ሲያከናውን ያየህባቸውን አንዳንድ ምሳሌዎች ጥቀስ። 3) ከብሉይ ኪዳን ዘመን በኋላ ከእነዚህ አገልግሎቶች በአንድ ወይም በሌላ መንገድ የተለወጡት የትኞቹ ናቸው? ለመልስህ የምትሰጠውን ምክንያት አብራራ። 4) ስለ መንፈስ ቅዱስ የተለያዩ አገልግሎቶች ግወቅ በመንፈስ ቅዱስ ርእስ ላይ የምንሰጠው ትምህርት ሚዛናዊ እንዲሆን የሚረዳን በምን መንገድ ነው?

መ. 1) መንፈስ ቅዱስ በእነርሱ ላይ እንደነበረ የተነገረላቸውን የተለያዩ የብሉይ ኪዳን መሪዎች ዘርዝር። መንፈስ ቅዱስ ለእነዚህ መሪዎች የሚያደርገው ነገር ምን ነበር? 2) መንፈስ ቅዱስ ከመሪዎች ጋር ስለሚኖረው ግንኙነት በብሉይ ኪዳን ለመሪዎች ከሰጠው አገልግሎት በመነሣት ምን እውነቶችን ለመማር እንችላለን? 3) ዛሬም ቢሆን መሪዎች በመንፈስ ቅዱስ ህልውና ኃይል መላበስ ያለባቸው ለምንድን ነው?

ሠ. 1) መጽሐፍ ቅዱስን በመጻፍ ሂደት ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ ሚና ምን ነበር? 2) ዛሬም መጽሐፍ ቅዱስን እንድንረዳና በሕይወታችን ተግባራዊ እንድናደርገው የመንፈስ ቅዱስ ሚና ምንድን ነው? 3) መጽሐፍ ቅዱስን እንድትረዱ መንፈስ ቅዱስ የረዳህ እንዴት ነው? ምሳሌዎችን ስጥ?

5. ጸሎት